ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 4 (678) | Аўторак, 9 лютага 1988 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года | Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

НА ШЛЯХУ ПЕРАБУДОВЫ

У хуткім часе павінен адбыцца чарговы Пленум ЦК КПСС, які разгледзіць пытанні аб народнай адукацыі, вызначыць шляхі яе далейшага ўдасканальвання ва ўсіх звеннях.

З вялікай цікаўнасцю чакае пачатку работы гэтага Пленума калектыў нашага універсітэта. Адначасова многія вядучыя вучоныя і выкладчыкі ГДУ імкнуцца ўкараніць у вучэбны працэс, у практыку прыёму залікаў і экзаменаў новыя метады, мэта якіх — усямернае павышэнне ведаў будучых спецыялістаў.

Мэта адна—якасць ведаў

Павелічэнне часу на самастойную работу і скарачэнне яго на аўдыторныя заняткі (лекцыі і практычныя) прымусіла кожнага выкладчыка шукаць разнастайныя формы кантролю за самастойнай работай студэнтаў. Мэта гэтых пошукаў — павышаць узровень ведаў студэнтаў. Асабліва гэта датычыць будучых эканамістаў, паколькі многія палажэнні падручнікаў, выдадзеных нават у 1987 годзе, устарэлі. Таму неабходныя веды па асноўных палажэннях радыкальнай эканамічнай рэформы можна набыць толькі з перыядычнага друку. Улічваючы гэта, па курсу «Планіраванне эканамічнага і сацыяльнага развіцця СССР» двойчы за вучэбны год — да пачатку асенняга і вясенняга семестраў — абнаўляецца літаратура па кожнай тэме для абавязковай прапрацоўкі з пакіданнем «слядоў» у канспекце ў выглядзе тэзісных накідаў. Акрамя таго, даюцца тэмы рэфератаў па найбольш актуальных пытаннях эканамічнай рэформы або, па жаданню студэнтаў, па любой найбольш цікавай для іх тэме. На практычных занятках абмяркоўваюцца ў большасці праблемы па кожнай тэме і шляхі іх вырашэння. Па адной тэме праводзіцца дзелавая гульня.

Вынікам вывучэння любога курса з'яўляецца экзаменацыйная адзнака. У выступленні па тэлебачанню 25 мая 1987 г. міністр вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР Г. А. Ягадзін выказаў думку аб тым, што лепш прымаць экзамены па курсавых прадметах пісьмова, нават калі яны здаваліся вусна.

У другім семестры 1986—1987 навучальнага года на трэцім курсе спецыяльнасці «Эканоміка працы» такі пісьмовы экзамен быў праведзены. Пры гэтым праверка адказаў праводзілася ананімна, прозвішчы студэнтаў на лістках не ўказваліся.

Методыка правядзення экзамена заключалася ў наступным. У аўдыторыі, пажадана лекцыйнай, кожны студэнт садзіцца за асобны стол, каб не было непатрэбных размоў, парад і г. д. Білеты раздаюцца з самага апошняга рада, каб усе студэнты ўвесь час былі на віду. На загадзя падрыхтаваным двайным лісце з вучнёўскага сшытка студэнт праастаўляе толькі нумар білета і піша адказы на кожнае з трох пытанняў або двух пытанняў і задачы. На адказы адводзіцца астранамічная гадзіна, прыкладна такі ж час, як і на абдумванне вуснага адказу. Калі ён заканчваецца, лісток з адказамі разам з укладзеным унутр білетам кладзецца на край стала і сабіраецца выкладчыкам цяпер ужо ад першага рада да апошняга. У час падрыхтоўкі адказаў на пытанні білета ні да каго са студэнтаў не падыходжу, каб выключыць дзеянне суб'ектыўнага фактару (запамятаць почырк, выдзеліць выдатна паспяваючага на працягу семестра студэнта і г. д.). Сабраныя лісткі на вачах студэнтаў тасуюцца выкладчыкам, зноў для выключэння суб'ектыўнага фактару, і тут жа пачынаецца праверка. Студэнты ў гэты час таксама правяраюць свае адказы па падручніках, канспектах, дадатковай літаратуры. Пасля праверкі ўсіх адказаў і выстаўлення адзнак па нумарах білетаў збіраецца ўся група. Я называю нумар білета, студэнт гаворыць сваю адзнаку па яго ж адказу, якую праставуляю тут жа побач са сваёй, а затым называе прозвішча. Калі яго адзнака і выкладчыка супадаюць, яна заносіцца ў ведамасць. Калі ж адзнака выкладчыка вышэйшая, чым ацэньвае свае веды студэнт (такія выпадкі бываюць — сціплыя студэнты таксама ёсць), стаўлю канчатковую сваю адзнаку. Калі ж наадварот студэнт ацаніў свае веды вышэй, чым выкладчык, і ён не згодны са мной, праводзіцца дадатковае вуснае субяседаванне ў прысутнасці групы. У тым выпадку, калі студэнт сапраўды паказвае веды, дастатковыя для павышэння пастаўленага па пісьмоваму адказу бала, то ён яго атрымлівае. Такія выпадкі былі. Пры агульнай ацэнцы ўлічваецца таксама і пісьмовасць. Пры наяўнасці граматычных памылак бал зніжаецца.

Праведзены экзамен на трэцім курсе спецыяльнасці «Эканоміка працы» вясной мінулага года паказаў высокія вынікі: 37% студэнтаў атрымалі выдатныя адзнакі, 41% — добрыя і 22% — здавальняючыя. У 1985—1986 навучальным годзе на гэтым жа патоку паказчыкі складалі адпаведна: 33, 38, 20 працэнтаў і нездавальняючых — 9%.

Горш абстаялі справы з залікам на чацвёртым курсе завочнага факультэта спецыяльнасці АМАЭІ ў гэтым навучальным годзе. Ён таксама праводзіўся пісьмова. З першага разу ў I здаваўшай групе з 19 чалавек здалі ўсяго 5, у другой групе з 26 чалавек — 10. Для тых, хто не вытрымаў залік, была арганізавана дадатковая кансультацыя і праз два дні большасць з няздаўшых залік вывучылі матэрыял і здалі. Але галоўнае — не ўзнікла ніякіх крыватолкаў. Зразумела, што карыстанне шпаргалкамі і іншымі «падручнымі сродкамі» выключалася.

Такая арганізацыя правядзення экзамена ва ўмовах галоснасці, адкрытасці і ананімнасці (калі гэта слова можна ўжыць) мае шэраг пераваг. Па-першае, выключаюцца ўсялякія суб'ектыўныя фактары; па-другое, студэнт больш адказна адносіцца да вывучэння курса не

(Заканчэнне на 2-й стар.).

Да вынікаў сацыялістычнага спаборніцтва за 1987 год

ІМКНУЦЦА НАПЕРАД, НЕ АДСТУПАЦЬ НАЗАД

У САЦЫЯЛІСТЫЧНЫМ спаборніцтве ВНУ рэспублікі наш універсітэт заняў па выніках за 1987 год шостае месца. Гэта на адну ступеньку ніжэй у параўнанні з 1986 годам. Калі ж аналізаваць паказчыкі ў цэлым, асаблівых змяненняў не заўважаецца. Па адных пазіцыях зроблены крок наперад, па другіх — дапушчана адступленне. Прыемна адзначыць, што павялічылася колькасць абароненых доктарскіх дысертацый. У першым годзе бягучай пяцігодкі была абаронена толькі адна такая дысертацыя, а летась — тры (з улікам доктарскай дысертацыі былога супрацоўніка ГДУ М. І. Ягоранкава). Кандыдацкіх дысертацый за параўноўваемыя гады абаронена па 15. Пры гэтым неабходна адзначыць узрослую эфектыўнасць работы аспірантуры. Летась два чалавекі закончылі яе з абаронай дысертацыі і 12 — з іх прадстаўленнем, а ў 1986 годзе толькі 8 выпускнікоў аспірантуры прадставілі да абароны свае дысертацыі.

Аб'ём важнейшай тэматыкі НДР летась павялічыўся ў параўнанні з папярэднім годам на 130,6 тыс. руб., а эканамічны эфект ад укаранёных навуковых распрацовак — на 581 тыс. руб. У цэнтральных і рэспубліканскіх выдавецтвах выдадзена 5 падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў. У 1986 годзе такіх работ было чатыры. Аб'ём іншых кніг, манаграфій, навуковых артыкулаў застаўся на пазалеташнім узроўні.

Разам з тым, як і ў 1986 годзе, засталіся нявыкананымі планы і сацыялістычныя абавязацельствы па выпуску маладых спецыялістаў і іх прыбыццю на месцы размеркавання. Горш таго, апошні паказчык за параўноўваемыя гады знізіўся з 92,3 да 89,2 працэнта. Пагоршылася патэнтна-ліцэнзійная работа. Так, у 1986 годзе было атрымана 21 станоўчае рашэнне на вынаходніцтвы і адзін аб'ект прыняты да патэнтавання, а летась было толькі 18 станоўчых рашэнняў на вынаходніцтвы.

У галіне сацыяльных мерапрыемстваў наяўныя магчымасці выкананы таксама не поўнасцю. За мінулы год на 19 чалавек менш, чым пазалетась, выдана пуцёвак ва універсітэцкі санаторый-прафілакторый, на 160 паменшылася колькасць студэнтаў, якія адпачылі ў спартыўна-аздараўленчых лагерах. Павялічылася часовая непрацаздольнасць сярод выкладчыкаў і супрацоўнікаў з 4,7 рабочага дня ў 1986 да 6,5 дня ў 1987 годзе.

ВЫНІКІ выканання сацыялістычных абавязацельстваў за 1987 год падведзены і абмеркаваны 22 студзеня г. г. на сумесным пасяджэнні рэктарата, парткома і прафкома. Яны адлюстраваны ў публікуемых табліцах.

Вялікага поспеху ў сацыялістычным спаборніцтве дасягнуў калектыў гісторыка-філалагічнага факультэта, які мае стабільныя паказчыкі па ўсіх чатырох раздзелах. Асістэнты кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства Л. А. Клімкова і П. М. Чайкун абаранілі кандыдацкія дысертацыі, а яшчэ тры кандыдацкія і адна доктарская дысертацыі прадстаўлены ў вучоныя саветы да абароны. Прафесарам П. У. Сцяцко (у сааўтарстве з М. Е. Яўневічам) выдадзены вучэбны дапаможнік «Сінтаксіс сучаснай беларускай мовы» (Мн., 1987, выд. «Вышэйшая школа»). З друку выйшла таксама манаграфія дацэнта названай кафедры Л. Г. Яцкевіч «Вопросы русского формообразования» (Мн., 1987, выд. «Университетское») і дэпаніравана манаграфія «Па шляху крыжаносцаў» кандыдата гістарычных навук А. М. Бабкова.

Дацэнт кафедры беларускай літаратуры В. У. Ярац апублікаваў паэму «Сыну». На факультэце выдадзены тры навуковыя зборнікі, каля 60 артыкулаў апублікавана ў «Энцыклапедыі літаратуры і мастацтва Беларусі». У выкананні дзяржбюджэтных навукова-даследчых работ удзельнічалі 448 студэнтаў гістфіла. Лепш, чым на іншых факультэтах, тут пастаўлена работа з маладымі спецыялістамі. На месца прызначэння не з'явіўся ўсяго толькі адзін выпускнік. На 40 выпускнікоў 1986 года з месца іх работы па выніках стажыроўкі дасланы на факультэт станоўчыя водзывы. Гістфіл заняў таксама першае месца па мастацкай самадзейнасці і другое — па рабоце студэнцкіх атрадаў і выніках агляду-конкурсу насценнага друку.

(Заканчэнне на 2-й стар.).

ВЫЗНАЧАНЫ АТРАДЫ-ПЕРАМОЖЦЫ

Разгледзеўшы вынікі рэспубліканскага сацыялістычнага спаборніцтва студэнцкіх атрадаў у працоўным семестры 1987 года, бюро ЦК ЛКСМБ, калегія Мінвуза БССР, прэзідыум БРК прафсаюза работнікаў асветы, вышэйшай школы і навуковых устаноў прызналі пераможцам рэспубліканскага сацыялістычнага спаборніцтва сярод абласных студэнцкіх атрадаў і ўзнагародзілі пераходным Чырвоным сцягам Савета Міністраў БССР, Белсаўпрофа і ЦК ЛКСМБ, дыпломам і грашовай прэміяй Гомельскі абласны студэнцкі атрад (камандзір Л. С. Сматрыцкі, камісар Т. І. Лёгенькая).

Пераможцам рэспубліканскага сацыялістычнага спаборніцтва сярод зводных студэнцкіх атрадаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў прызнан зводны студэнцкі атрад Палескага саўгаса-тэхнікума, які ўзнагароджан пераходным Чырвоным сцягам Савета Міністраў БССР, Белсаўпрофа і ЦК ЛКСМБ, дыпломам і грашовай прэміяй (сакратар камсамольскай арганізацыі Р. І. Ушакова).

За высокія паказчыкі ў вытворчай і грамадска-палітычнай дзейнасці ўзнагароджаны памятнымі вымпеламі ЦК ЛКСМБ будаўнічыя атрады: «Волаты» Гомельскага дзяржаўнага універсітэта (камандзір В. А. Краўчанка, камісар С. В. Андрэявец); спецыялізаваны педагагічны атрад «Прамень» ГДУ (камандзір Н. Л. Агеева, камісар В. Д. Ляўчук).

В І Н Ш У Е М!

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат эканамічнага факультэта, кафедра эканомікі працы горача віншуюць асістэнта гэтай кафедры КАРЖОВА Васіля Сяргеевіча (навуковы кіраўнік—прафесар У. Д. Арэшчанка) з паспяховай абаронай дысертацыі на атрыманне вучонай ступені кандыдата эканамічных навук.

Да вынікаў сацыялістычнага спаборніцтва за 1987 год

ІМКНУЦЦА НАПЕРАД, НЕ АДСТУПАЦЬ НАЗАД

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Сацыялістычныя абавязацельствы факультэта на 1988 год сведчаць аб тым, што яго калектыў імкнецца да яшчэ больш высокіх рубяжоў. У прыватнасці, сёлета прадугледжана абараніць 7 кандыдацкіх і адну доктарскую дысертацыі.

ДРУГОЕ месца па выніках сацыялістычнага спаборніцтва мог бы заняць эканамічны факультэт. Яго выкладчыкамі абаронена дзве кандыдацкія дысертацыі, С. А. Кімам, У. П. Бабынам, С. М. Астаньковіч і інш. апублікаваны вучэбны дапаможнік «Экономика отраслей народного хозяйства» (Мн., 1987, выд. «Высшая школа»). Выдадзена манаграфія В. Р. Карпава і В. Е. Цішчанкі «Программно-целевое планирование строительства» (Мн., 1987, выд. «Вышэйшая школа»). Высокая эфектыўнасць навуковых даследаванняў. Пры затратах у 170 тыс. руб. атрыманы эфект, які перавышае 900 тыс. руб. У выкананні дзяржбюджэтных і гаспдагаворных тэм удзельнічала 276 студэнтаў. Чатыры дыпломныя работы з эканамічным эфектам 21,8 тыс. руб. укаранёны ў вытворчасць. Студэнты далучаюцца да навуковых даследаванняў і ў час вучэбных заняткаў (напрыклад, па курсу «Нарміраванне працы») і ў перыяд вытворчых практык (пад кіраўніцтвам дацэнта Т. Д. Трацэўскай створаны навукова-вытворчы атрад на заводзе вымяральных прыбораў). На міжнароднай выстаўцы навукова-тэхнічнай творчасці моладзі (ЧССР) работа навуковага супрацоўніка Г. А. Шаляляевай і студэнткі С. М. Судас адзначана медалём.

Аднак меўшыя месца на факультэце выпадкі парушэння заканадаўства аб мерах па барацьбе з п'янствам і алкагалізмам вывелі эканомфак з ліку прызёраў сацыялістычнага спаборніцтва, што прадугледжана адпаведным палажэннем па падвядзенню яго вынікаў.

З СЁМАГА месца, занятага ў 1986 годзе, адразу на другое перамясціўся біялагічны факультэт. Два загадчыкі яго кафедр дацэнты А. І. Кіеня і Л. М. Сапегін абаранілі доктарскія дысертацыі. Тры выпускнікі аспірантуры па кафедры заалогіі і аховы прыроды прадставілі да абароны кандыдацкія дысертацыі. Біяфак заняў першае месца ва універсітэце па ўкараненню вынікаў НДР. Пяць навуковых распрацовак укаранёна на прадпрыемствах, два — у галіне і 16 — у вучэбны працэс. Гэта ў асноўным дзяржбюджэтныя работы. Ад іх атрыманы эканамічны эфект у суме 87 тыс. руб.

Біяфак заняў таксама вядучае месца па колькасці апублікаваных навуковых артыкулаў і тэзісаў дакладаў. У аглядзе-конкурсе насценнага друку насценгазета «Біёлаг» прызнана пераможцай.

НА ТРЭЦЯЙ пазіцыі па выніках сацыялістычнага спаборніцтва аказаўся матэматычны факультэт. Яго выкладчыкамі абаронена тры кандыдацкія дысертацыі, сумесна з фізічным факультэтам выдадзены дапаможнік для настаўнікаў «Вылічэнні ў школьным курсе фізікі» (Мн., 1987, выд. «Народная асвета»). Аўтары — А. Н. Бекарэвіч, В. А. Бекарэвіч, М. І. Жадан. Факультэт прыкладае значныя намаганні для забеспячэння студэнтаў вучэбнымі дапаможнікамі для самастойнай работы. Ратапрынтным спосабам апублікавана 21 найменаванне вучэбных, вучэбна-метадычных дапаможнікаў і іншых распрацовак.

Да істотных недахопаў трэба аднесці тое, што студэнты матфака вельмі слаба прыцягваюцца да навуковых даследаванняў. Недастаткова ўвагі тут удзялялася і правядзенню пазавучэбнай работы.

Сацыялістычныя абавязацельствы матфака на 1988 год з'яўляюцца больш напружанымі, аднак для дасягнення высокіх паказчыкаў перш за ўсё трэба павялічыць колькасць доктарскіх дысертацый.

КАЛЕКТЫЎ фізічнага факультэта найбольш значных вынікаў дасягнуў па раздзелу навукова-даследчай работы. Эканамічная эфектыўнасць ад укаранення НДР тут перавысіла 2 млн. руб. Комплекс работ па павышэнню даўгавечнасці дэталей, вузлоў машын (аўтары: прафесар В. А. Балакін, дацэнт І. М. Мельнічэнка, с. н. с. У. А. Замятнін і М. П. Купрэеў) на Усесаюзным конкурсе НТТ «Машпром» заняў першае месца і адзначаны грашовай прэміяй. Стэнд для выпрабавання тарцовых ушчыльненняў (аўтары: М. І. Сінюк, У. А. Замятнін, А. Г. Лысееў, І. М. Мельнічэнка) на ВДНГ СССР атрымаў бронзавы медаль.

Выкладчыкамі і навуковымі супрацоўнікамі фізічнага факультэта за мінулы год атрымана 17 аўтарскіх пасведчанняў на вынаходніцтвы. Разам з гэтым трэба ўказаць на сур'ёзнае ўпушчэнне: на факультэце зусім мала прыцягваюцца да навуковых даследаванняў студэнты. Па гэтай пазіцыі горшы паказчык толькі на матфаку.

Сярод кафедр фізічнага факультэта найбольш плённа працавалі калектывы кафедр оптыкі і фізічнай метралогіі. У сацыялістычным спаборніцтве кафедр прыродазнаўчага профілю універсітэта яны занялі адпаведна першае і трэцяе месцы, у той час як факультэт у цэлым — толькі пятае. Трэба сказаць, што і на гэтым факультэце мелі месца выпадкі парушэння антыалкагольнага заканадаўства.

НА ГЕАЛАГІЧНЫМ факультэце добра працавалі члены пярвічнай арганізацыі таварыства «Веды». Другі год запар па гэтай пазіцыі яны аказаліся лепшымі. Геафак трымае першынство па ўзроўню каардынацыі НДР, выпуску метадычнай літаратуры, па арганізацыі работы студэнцкіх навуковых гурткоў. І разам з тым факультэт па некаторых пазіцыях не атрымаў ніводнага бала. Ёсць прадумовы, што 1988 год для яго калектыву стане паваротным у бок да лепшага. У прыватнасці, мяркуецца абараніць дзве кандыдацкія дысертацыі, апублікаваць падручнік і дзве манаграфіі.

Апошні радок у выніках сацыялістычнага спаборніцтва займае факультэт фізічнага выхавання. Аднак і на яго рахунку ёсць некаторыя поспехі. Калектыў актыўна ўдзельнічае ў розных выстаўках, ва ўкараненні сваіх навуковых распрацовак. На жаль, па асноўных паказчыках яго дасягненні яшчэ далёкія ад жадаемых.

СЯРОД агульнауніверсітэцкіх кафедр па-ранейшаму наперадзе кафедры педагогікі і псіхалогіі, палітэканоміі.

Летась упершыню быў праведзены агляд-конкурс «Дапамога школе» для кафедр гісторыка-філалагічнага факультэта і кафедры педагогікі і псіхалогіі. Месцы размеркаваліся наступным чынам: кафедры — педагогікі і псіхалогіі; беларускай мовы; рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства. Чацвёртае месца падзялілі кафедры беларускай літаратуры і ўсеагульнай гісторыі, на шостым месцы — кафедра рускай літаратуры.

Штаб па арганізацыі сацыялістычнага спаборніцтва ўдасканальвае структуру яго правядзення. У 1987 годзе кафедра фізвыхавання прымала ўдзел толькі ў міжвузаўскім спаборніцтве. Кафедры грамадскіх навук падводзілі яго вынікі шляхам экспертных ацэнак. Ёсць прапановы конкурс «Дапамога школе» правесці для ўсіх кафедр, якія рыхтуюць настаўнікаў. Выказваюцца таксама парады арганізаваць гарадскі міжвузаўскі конкурс для кафедр замежных моў.

А. АКУЛЕВІЧ,
старшыня вытворчай камісіі прафкома.

Вынікі сацыялістычнага спаборніцтва за 1987 год

Назва факультэтаў	месцы па раздзелах: Кадры	Вучэбна-метадычная работа	Навукова-даследчая работа	Пазавучэбная работа	Сума	Агульнае месца
Гістфіл	2	3	3	1	9	I
Эканамічны	3	1	2	4	10	IV
Біялагічны	1	5	4	5	15	II
Фізічны	5	6	1	7	19	V
Матэматычны	4	2	7	6	19	III
Геалагічны	7	4	5	3	19	VI
Фізвыхавання	7	7	6	2	22	VII
паміж кафедрамі гуманітарнага профілю						
Кафедры						
Педагогікі і псіхалогіі	1	2	6	1	10	I
Рускага, агульн. і славян. мовазн.	2	1	2	5	10	II
Беларускай літаратуры	5	4	1	3	13	III
Беларускай мовы	3	5	4	4	16	IV
Усеагульн. гісторыі	5	7	3	2	17	V
Рускай літаратуры	7	5	5	6	23	VII
Англійскай мовы	4	7	7	7	25	VII
Нямецкай і франц. моў	8	3	8	8	27	VIII
паміж кафедрамі спартыўнага профілю						
Тэарэтычных асноў ф/в	3	2	1	1	7	I
ГА і медпадрыхтоўкі	1	1	2	3	7	II
Лёгкай атлетыкі і лыжнага спорту	2	3	3	2	10	III
паміж кафедрамі грамадскіх навук						
Палітэканоміі	1	4	1	1	7	I
Этыкі, эстэтыкі і навук. атэізму	3	2	3	2	10	II
Гісторыі СССР і БССР	4—5	1	4	3	12,5	III
Філасофіі	2	5	2	5	14	IV
Гісторыі КПСС	4—5	3	6	4	17,5	V
Навуковага камунізму	6	6	5	6	23	VI
паміж кафедрамі прыродазнаўчага профілю						
Оптыкі	5	4	4	1	14	I
Аналізу гасп. дзейнасці	9	1	3	6	19	II
Фізічнай метралогіі	6	2	2	9	19	III
Батанікі і фізіялогіі раслін	1	6	7	7	21	IV
ВМ і праграміравання	7	3	10	4	24	V
Інжынернай геалогіі	11	6	6	2	25	VI
Заалогіі і аховы прыроды	4	11	5	5	25	VII
А М А Э І	3	5	8	12	28	VIII
Алгебры і геаметр.	2	10	9	10	31	IX
Геафізікі	7	12	13	3	35	X
Мінералогіі	10	6	11	8	35	XI
П Н Д Л	12	13	1	13	39	XII
Матэм. праблем кіравання	13	9	12	11	45	XIII

НА ШЛЯХУ ПЕРАБУДОВЫ

Мэта адна—якасць ведаў

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

толькі па канспекту і падручніку, але і па дадатковай літаратуры. Такім чынам, ён развівае эканамічнае мысленне і ўзбагачае свой эканамічны лексікон. Па-трэцяе, у студэнта выпрацоўваецца ўменне выбраць з некалькіх варыянтаў адзіны правільны адказ (дадатковых і наводзячых пытанняў тут няма), што ў будучым, як спецыялісту так неабходна для прыняцця самастойных адназначных і правільных рашэнняў. Акрамя таго, выстаўленне самому сабе адзнакі — гэта ўжо высокі ўзровень свядомасці і крытычная ацэнка самога сябе. Таму што паставіць сабе двойку (былі такія выпадкі па бягучай паспяховасці па кантрольных работах) — гэта ўжо факт высокай самасвядомасці і перацэнкі сваіх адносін да вучобы.

Лічу, што такі парадак прыёму экзаменаў па ўсіх курсах з самага першага семестра выхоўваў бы ў студэнта высокае пачуццё адказнасці за вынікі сваёй вучобы і, адпаведна, павысіў бы ўзровень яго ведаў. Зразумела, лепш было б распрацаваць так экзаменацыйныя білеты і адказы на пытанні, каб потым закласці іх у ЭВМ. Але гэта — у перспектыве. А пакуль што сістэма самакантролю і самаацэнкі, на нашу думку, можа значна павысіць веды студэнтаў і разам з самакіраваннем (умоўна гэта ўсё разам можна назваць сістэмай ССС) будзе садзейнічаць падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў.

Абмеркаваўшы вынікі прыёму пісьмовых экзаменаў і адобрыўшы такую методыку, у гэтым годзе вырашана яе ўдасканальваць. Выніковую адзнаку па курсу — выстаўляць не толькі па выніках экзамена, але і з улікам вучобы на працягу года. З гэтай мэтай па ўсяму курсу запланавана 10 кантрольных работ: па 2—3 тэмах кожная. Студэнты самі складаюць білеты з трымя пытаннямі. Я іх правяраю, пры неабходнасці ўношу папраўкі. У білеты ўключаюцца і пытанні дадатковай літаратуры.

На напісанне кантрольных работ адводзіцца 20 мінут. Праверка і выстаўленне адзнак таксама праводзіцца мной ананімна. Пасля праверкі і выстаўлення адзнак супастаўляю адзнакі — мае і саміх студэнтаў. І разыходжанне ў іх таксама абмяркоўваецца адкрыта, галосна. Як паказвае вопыт, студэнты ў большасці рэальна ацэньваюць свае веды і адчуваецца іх імкненне да атрымання вышэйшай адзнакі, а значыць, і да больш глыбокіх ведаў.

Другім важным крокам па павышэнню пачуцця адказнасці за вучобу і атрымоўваемыя адзнакі з'явілася б вызначэнне дакладнага парадку з першага курса па допуску студэнтаў да напісання дыпломных работ або здачы дзяржаўных экзаменаў. Дыпломны ж праект — гэта даследчыцкая праца, а яе можна выканаць толькі ў тым выпадку, калі маеш добрыя веды. А калі яны адсутнічаюць, то і дыпломная работа атрымліваецца слабай, абараняецца на тройку. Але ж са здавальняючымі ведамі выпускнік не можа называцца высокакваліфікаваным спецыялістам. Таму прынятае на гісторыка-філалагічным факультэце рашэнне аб дазволе напісання дыпломных работ толькі тым студэнтам, хто мае сярэдні бал «добра» і вышэй, з'яўляецца важным крокам у справе падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў. Карысным было б такое ўвядзенне і на нашым факультэце.

Б. ВРУБЛЕЎСКІ,
дацэнт кафедры галіновых эканомік.

З ГІСТОРЫІ КАМСАМОЛА ГОМЕЛЬШЧЫНЫ

У гэтым годзе Ленінскаму Камуністычнаму Саюзу Моладзі спаўняецца 70 гадоў.

29 кастрычніка 1918 г. ў Маскве адкрыўся І з'езд Саюза рабочай і сялянскай моладзі. Дзень адкрыцця з'езда стаў днём нараджэння камсамола.

Пасля з'езда паўсюдна ў краіне ствараліся камуністычныя саюзы моладзі. Утварыліся яны і на тэрыторыі Гомельшчыны. Тут рэвалюцыйныя саюзы рабочай і сялянскай моладзі ўзніклі яшчэ да Кастрычніцкай рэвалюцыі. У перыяд нямецкай акупацыі асобныя гурткі рабочай моладзі дзейнічалі ў Гомелі, Мазыры, Рэчыцы. Аднак шырокі размах маладзёжны рух прыняў толькі пасля выгнання нямецкіх акупантаў. Першы арганізацыйны сход юнакоў і дзяўчат г. Гомеля адбыўся 4 лютага 1919 г.

Першая палова 1919 г. была перыядам стварэння камсамольскай арганізацыі на тэрыторыі Гомельшчыны. У гэты час узніклі маладзёжныя арганізацыі ў Добрушы, Рагачове, Карме, Лоеве, Петрыкаве і іншых месцах Гомельшчыны.

Для аб'яднання гарадскіх і сельскіх камсамольскіх ячэек у адзіную губернскую быў скліканы І з'езд камсамола Гомельшчыны. Ён адкрыўся 2 чэрвеня 1919 г. і працаваў тры дні. На 1-м Гомельскім губернскім з'ездзе прысутнічалі 40 дэлегатаў ад 16 паветаў, якія прадстаўлялі 1146 камсамольцаў губерні. Сярод дэлегатаў было 8 членаў РКП(б) і 9 спачуваючых. З'езд працаваў у будынку на Савецкай вуліцы, дзе цяпер знаходзіцца Гомельскі гарком камсамола.

І Гомельскі губернскі з'езд аб'яднаў гарадскія і сельскія ячэйкі ў адзіную губернскую арганізацыю. Пасля з'езда Гомельская губернская арганізацыя РКСМ стала развівацца хуткімі тэмпамі. Да восені 1919 г. яна вырасла да пяці тысяч чалавек.

В. ЛУГАЎСКАЯ,
заг. аддзела аблдзяржархіва.

У Цэнтральным раённым камітэце народнага кантролю

АБ СУР'ЁЗНЫХ НЕДАХОПАХ У АРГАНІЗАЦЫІ ХАРЧАВАННЯ СТУДЭНТАЎ, ВЫКЛАДЧЫКАЎ І СУПРАЦОЎНІКАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖУНІВЕРСІТЭТА

У канцы мінулага года на працягу дзесяці дзён прадстаўнікі Цэнтральнага раённага камітэта народнага кантролю сумесна з пастаяннай камісіяй раённага Савета народных дэпутатаў па грамадскаму харчаванню і гандлю правяралі арганізацыю харчавання студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў ГДУ. Яе вынікі абмеркаваны на пасяджэнні раённага камітэта НК 19 студзеня 1988 г. У прынятай пастанове адзначаецца, што адміністрацыяй сталовай № 40 (загадчыца Т. М. Соцiева) і кіраўніцтвам дзяржуніверсітэта (прарэктар па АГР П. М. Навуменка) не прыняты вычарпальныя меры па забеспячэнню гарачым харчаваннем студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў універсітэта. У сталовай не праводзіцца работа па ўдасканальванню абслугоўвання і арганізацыі харчавання. Недастатковы асартымент страў. Не хапае свежых гародніны, фруктаў, напіткаў, высокаякасных мясных, каўбасных і рыбных страў. На кожны буфет штодзённа выдавалася ўсяго толькі па 80 булачак і 30 піражкоў. Не арганізаваны разносны гандаль кандытарскімі вырабамі ў вучэбных карпусах і інтэрнатах. Не ўкараняюцца прагрэсіўныя формы: комплексныя абеды, малочныя і гароднінныя сталы, папярэдняя раскладка закусак і сервіроўка, падрыхтоўка складаных гарніраў, сталы самаразліку, разносны гандаль і г. д.

Рыхтуемыя стравы не заўсёды якасныя, маюць месца факты недакладу сыравіны. У сталовай і буфетах сістэматычна парушаўся санэпідэмрэжым. За парушэнне санітарных правіл за 1987 год аштрафавана 11 работнікаў сталовай і 14 — буфетаў. Нізкая агульная культура персаналу.

Адміністрацыйна-гаспадарчая частка універсітэта (П. М. Навуменка) дрэнна падрыхтавала пункты грамадскага харчавання да новага навучальнага года. Запланаваныя мерапрыемствы па рамонту сталовай і буфетаў, аснашчэнню іх неабходным тэхналагічным абсталяваннем засталіся нявыкананымі. Пры праверцы выяўлены затопленыя каналізацыйнымі сцёкамі падвальныя памяшканні. На дзень праверкі не была гатова да работы дыетычная зала сталовай, дзе няспраўнае тэхналагічнае і халадзільнае абсталяванне, не праведзены бягучы рамонт памяшкання. З-за нездавальняючага санітарна-тэхнічнага стану Дзяржсаннаглядам у маі 1987 г. была забаронена эксплуатацыя буфета ў галоўным вучэбным корпусе. Яго рамонт і аснашчэнне абсталяваннем своечасова не праведзены.

З-за няспраўнасці і адсутнасці тэхналагічнага і халадзільнага абсталявання не функцыяніруюць буфеты ў вучэбным карпусах №№ 1, 2.

Рэктаратам універсітэта і прафкомам не выконваецца пастанова ЦК КПБ і Белсаўпрофа № 191 ад 27.05.87 г. аб арганізацыі аднаразовага гарачага харчавання для студэнтаў па медыцынскіх паказчыках са скідкай 50% кошту.

Кіраўніцтва трэста рэстаранаў і кафэ (дырэктар Л. Я. Самахвалава) слаба кантралюе работу універсітэцкай сталовай і буфетаў. Не вырашана пытанне іх укамплектавання персаналам. У трох буфетах з шасці няма буфетчыц, у пяці — пасудамыек.

Становішча, якое склалася з арганізацыяй харчавання, выклікае справядлівыя скаргі студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў.

Раённы камітэт адзначыў, што групы народнага кантролю трэста рэстаранаў і кафэ (старшыня В. В. Іванькова) і дзяржуніверсітэта (Ю. А. Пралясkоўскі) слаба ажыццяўляюць кантроль за работай сталовай і буфетаў.

За нездавальняючую арганізацыю харчавання студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў універсітэта, незабеспячэнне гатоўнасці сталовай і буфетаў да работы ў 1987—88 навучальным годзе загадчыца сталовай № 40 Т. М. Соціева і прарэктар дзяржуніверсітэта П. М. Навуменка заслугоўваюць сур'ёзнага спагнання, але, улічваючы непрацяглы час работы на займаемых пасадах, раённы камітэт народнага кантролю абмежаваўся іх абмеркаваннем.

Звернута ўвага дырэктара трэста рэстаранаў і кафэ Л. Я. Самахвалавай на адсутнасць пастаяннага кантролю за арганізацыяй належнага харчавання ва універсітэце.

Раённы камітэт народнага кантролю абавязаў загадчыцу сталовай № 40 Т. М. Соціеву, дырэктара трэста рэстаранаў і кафэ Л. Я. Самахвалаву, прарэктара дзяржуніверсітэта П. М. Навуменку прыняць неадкладныя меры па ўхіленню ўскрытых недахопаў і забеспячэнню гарачым харчаваннем студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў універсітэта і аб праведзенай рабоце паведаміць РК НК да 1-га сакавіка 1988 года.

Па слядах нашых выступленняў

«НЕЛЬГА МАЎЧАЦЬ»

У папярэднім нумары нашай газеты была змешчана крытычная заметка пад рубрыкай «Нельга маўчаць», у якой загадчык кафедры палітэканоміі дацэнт У. Ф. Бондараў пісаў аб несумленнасці некаторых студэнтаў універсітэта ў час здачы экзаменаў — выкарыстанні імі шпаргалак. Закранутая тэма не пакінула чытачоў газеты абыякавымі. Так, рэдакцыя атрымала пісьмо, у якім аўтар (на жаль, ён пажадаў застацца невядомым і паставіў толькі свае ініцыялы — С. М.) выказаў сваю думку гледжання па дадзенаму пытанню. У канцы свайго допісу ён зрабіў прыпіску: «Хацелася б, каб мой пункт гледжання вынеслі на абмеркаванне на старонках газеты». Прапанова аўтара здалася нам слушнай. Сапраўды, няхай выкажуць свае меркаванні аб такой з'яве ў студэнцкім асяроддзі, як «шпаргальства» іншыя юнакі і дзяўчаты. Ніжэй мы змяшчаем дасланае ў рэдакцыю пісьмо і чакаем ад вас, паважаныя чытачы, вашых думак адносна ўзнятай праблемы.

— Прачытаў артыкул пад рубрыкай «Нельга маўчаць». У ім ішла размова аб тым, што добра падрыхтаваныя студэнты таксама не супраць праявіць несумленнасць пры здачы экзаменаў. Але паўстае пытанне: «Як жа здаюць экзамены тыя, у каго бягучыя адзнакі не перавышаюць 3 балаў?» Няўжо ім удаецца ўсё вывучыць за 3—4 дні перад экзаменам? Справа ў тым, што спісванне працвітае і калі называць тых, каго выпадкова «злавілі», гэта не значыць, што вядзецца барацьба з гэтай з'явай.

Цяпер у нас паўсюдна вядуцца размовы аб маральным, матэрыяльным стымуляванні. Але чамусьці сістэмы адукацыі гэта не датычыць. Адны студэнты цэлы курс навучання добрасуленна займаюцца, але па волі выпадку атрымліваюць адзнакі, якія не адпавядаюць іх ведам. А другія — гуляюць семестр за семестрам, у час сесіі — таксама не надта сябе перагружаюць: акуратна спісалі — і выдатная адзнака забяспечана. А чаму ніхто не пацікавіцца, чым гэты студэнт займаўся ў час вучобы? Хацелася б звярнуць у сувязі з гэтым увагу выкладчыкаў на тое, каб яны прымалі экзамен у студэнтаў дыферэнцыравана: улічвалі пропускі студэнтамі вучэбных гадзін, іх адказы на практычных занятках, на працягу ўсяго семестра. Калі гэта двоечнік, то і спытаць з яго неабходна больш строга, па ўсяму курсу, а не толькі па 2—3 пытаннях экзаменацыйнага білета. Тады справа, я ўпэўнены, пойдзе лепш і якасць ведаў значна ўзрасце.

Запланаваў жансавет

ДЛЯ АГУЛЬНАЙ ЗАЦІКАЎЛЕНАСЦІ

З карысцю, цікава правесці вольны час выкладчыцам і супрацоўніцам прапаноўвае жансавет ГДУ. На чарговым яго пасяджэнні, якое адбылося нядаўна, ім вырашана адкрыць ва універсітэце клуб «Сустрэча сяброў», які будзе працаваць у памяшканні кафэ па вул. Песіна. Першую сустрэчу ў ім запланавана правесці ў бягучым месяцы — 27 лютага. Пры падрыхтоўцы гэтага мерапрыемства жансавет улічыць прапановы, якія выкажуць на старонках універсітэцкай шматтыражнай газеты яе чытачы. Каго з цікавых людзей запрасіць на пасяджэнні клуба, якія формы выкарыстоўваць па арганізацыі гэтых сустрэч, іншыя думкі чытачоў дапамогуць жансавету весці сваю работу з улікам пажаданняў і жанчын, і мужчын ГДУ.

У жансавет уваходзяць выкладчыцы і супрацоўніцы розных факультэтаў, структурных падраздзяленняў. З улікам гэтага і складаўся план яго работы на бягучы год. Так, жанчыны, якія працуюць на гісторыка-філалагічным факультэце, будуць праводзіць у студэнцкім кафэ пасяджэнні літаратурнай гасцінай, факультэта фізічнага выхавання — заняткі спортам пад назвай «Прыгажосць для ўсіх» (па нядзелях у спартыўнай зале першага вучэбнага корпуса). На эканомфаку ствараецца клуб «Золушка». Тыя, хто пажадае хадзіць на яго пасяджэнні кожную трэцюю пятніцу месяца (галоўны корпус, аўд. 3—7), навучацца кулінарнаму майстэрству, прыгожай сервіроўцы святочнага стала, вязанню на спіцах, прутках, шыццю.

Аб датах, часе правядзення ўсіх мерапрыемстваў, арганізаваных жансаветам для культурнага адпачынку калектыву ГДУ, будзе паведамляцца на старонках нашай газеты.

Усе, хто жадае выказаць свае прапановы жансавету ў справе арганізацыі вольнага часу жанчын і іх сем'яў, могуць адрасаваць іх у рэдакцыю газеты «Гомельскі універсітэт». Можна таксама пазваніць па тэлефоне: 57-16-52.

Т. ДУБЯК,
член жансавета ГДУ.

ДА ЎВАГІ ПАЛІТІНФАРМАТАРАЎ!

Паведамляецца прыкладная тэматыка палітычных інфармацый і гутарак сярод студэнтаў у лютым 1988 г.

1. Дэмакратызацыя — сутнасць перабудовы, сутнасць сацыялізму.

У аснову палітінфармацый і гутарак пакласці вывады і ўстаноўкі, якія змяшчаюцца ў выступленні М. С. Гарбачова на сустрэчы ў ЦК КПСС з кіраўнікамі сродкаў масавай інфармацыі, ідэалагічных устаноў і творчых саюзаў (гл. газету «Правда» за 13 студзеня 1988 г.).

2. Заўсёды на варце (да 70-годдзя Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту).

Матэрыялы публікуюць усе газеты. Гл. таксама часопіс «Агитатор» № 1 за 1988 год.

3. Ініцыятыве правафланговых дзелавую падтрымку (аб шырокай падтрымцы працаўнікамі горада і вёскі патрыятычнага пачыну перадавых калектываў па разгортванню сацыялістычнага спаборніцтва ў гонар XIX Усесаюзнай партыйнай канферэнцыі).

Матэрыял публікуе «Звязда». Гл. таксама газету «Труд» за 14 студзеня, часопіс «Агитатор» № 2 за 1988 г.

4. Шанаваць гонар змалаздa (аб адказнасці сям'і, школы і грамадскасці за фарміраванне ў моладзі імкнення жыць і дзейнічаць па законах гонару, сумлення і справядлівасці, за выхаванне ў яе нецярпімых адносін да любых адступленняў ад маральных норм нашага грамадства).

«Матэрыял публікуе газета «Знамя юности».

5. Ахоўваць прыроду — наш агульны дом (аб доўгу і абавязку працоўных калектываў, грамадскіх арганізацый, усіх савецкіх людзей весці актыўную барацьбу за зберажэнне і прымнажэнне прыродных рэсурсаў, за аздараўленне экалагічнай абстаноўкі).

У гутарках і палітінфармацыях на гэту тэму рэкамендуецца выкарыстоўваць палажэнні і ацэнкі, змешчаныя ў пастанове ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР «Аб карэннай перабудове справы аховы прыроды ў краіне», апублікаванай 17 студзеня г. г. у цэнтральным і рэспубліканскім друку.

6. У будучае стагоддзе—без ядзернай зброі (барацьба за ўсталяванне новага палітычнага мыслення ў міжнародных адносінах, за ліквідацыю небяспекі атамнай пагрозы, забеспячэнне мірнай будучыні чалавецтва — асноўны напрамак знешнепалітычнай дзейнасці КПСС і Савецкай дзяржавы).

Матэрыялы апублікаваны ў часопісе «Коммунист» № 1, штотыднёвіку «За рубежом» № 3 за 1988 год. Гл. таксама артыкулы і публікацыі ў цэнтральным і рэспубліканскім друку ў сувязі з двухгоддзем Савецкай праграмы ядзернага разбраення.

7. Капіталізм 80-х у цісках вострых эканамічных праблем (аб новых крызісных з'явах у эканоміцы заходняга свету).

Матэрыял апублікаван у штотыднёвіку «За рубежом» № 2 за 1988 г.

Да 150-годдзя з дня нараджэння Кастуся Каліноўскага

АДСТОЙВАЦЬ У САБЕ ЧАЛАВЕКА

Ёсць у гісторыі кожнай краіны людзі, якія складаюць гонар, славу сваёй нацыі, народа. У беларусаў такімі з'яўляюцца слынны Францыск Скарына, легендарны Кастусь Каліноўскі, песенны Я. Купала. Усіх іх яднае любоў да Радзімы, адданасць, служэнне ёй да канца дзён сваіх. Справа кожнага з іх для сваёй эпохі — гэта цэлая рэвалюцыя, той узрыў чалавечага духу, які абавязкова дае плён, сее новыя ўсходы, даруючы ўзамен бессмяротнасць.

Аб гэтым асабліва не задумваешся ў штодзённым жыцці. Але бываюць даты. Яны, як строгі напамін, вяртаюць да роздумаў, да асэнсавання велічы зробленага, лепш сказаць нават, здзейсненага такімі людзьмі.

Ён быў зусім малады, гэты няўрымслівы і апантаны ідэяй вызвалення народа Кастусь Каліноўскі (нарадзіўся ў фальварку Мастаўляны Гродзенскага павету 21 студзеня (ст. ст.) 1838 г.), калі звяртаўся да прыніжаных, схіленых у рабскай пакоры, землякоў: «Няма чаго ждаць ад нікога, бо той толькі жне, хто пасее. Так сейце ж, дзецюкі, як прыйдзе пара, поўнаю рукою, не шкадуйце працы — каб і мужык быў чалавекам». (Цыт. па арт.: Ракітны В. Сейбіт рэвалюцыйных ідэй. — «Голас Радзімы», 1979, 13 верасня).

Яго «Мужыцкая праўда» узяла на сябе вялікую місію: абудзіць народ, яго нацыянальную свядомасць, прымусіць яго прачнуцца ад векавога сну і ісці змагацца за найвялікшае права «людзьмі звацца». Сам жа сейбіт стаў наперадзе, каб адданасцю, самаахвярным служэннем рэвалюцыйнай справе падтрымліваць люд беларускі асабістым прыкладам. Яго мужнасць і стойкасць з'яўляліся ўзорам для паўстанцаў, узброеных... віламі, косамі, зрэдку паляўнічымі стрэльбамі.

Значыць, з самага пачатку веданне трагічнага выніку? Значыць, з самага пачатку свядомае шэсце на эшафот? Як жа для гэтага трэба было верыць, што новыя выступленні, якія абавязкова будуць успыхваць за іхнімі, дадуць плён, а зрэзаныя царскім урадам і яго памагатымі каласы іх барацьбы, узыдуць зялёнай, маладой рунню, каб ужо не сагнуцца, не зламацца пад жорсткім сярпом самаўладдзя!

Вось як ацэньвае ролю нашага нацыянальнага героя адзін з даследчыкаў яго дзейнасці А. Смірноў: «Гераічнае жыццё Кастуся Каліноўскага з'яўляецца яркім сведчаннем трагічнага лёсу першых рэвалюцыйных дзеячоў Расіі, якія на працягу многіх дзесяцігоддзяў пакутліва шукалі правільную рэвалюцыйную тэорыю барацьбы за шчасце і свабоду працоўнага народа».

Светапогляд будучага рэвалюцыянера-дэмакрата ў многім фарміравала само жыццё, сірочая крыўда, калі ён разам са старэйшым братам быў пазбаўлены ўсякай матэрыяльнай дапамогі з дому. Але гэтаму самаму брату ён абавязаны духоўным ростам. Гады навучання ў Пецярбургскім універсітэце, уплыў ідэалогіі рускіх рэвалюцыйных дэмакратаў канчаткова сфарміравалі Каліноўскага-барацьбіта. Ён вучыўся ў М. Чарнышэўскага, З. Саракоўскага, быў паплечнікам В. Урублеўскага, кіраўніка народных мас Літвы А. Мацкявічуса. Рэвалюцыйны дэмакратызм поглядаў і дазволіў яму затым узначаліць паўстанне 1863—1864 г.г. на Беларусі. Да гэтага ён з'яўляўся арганізатарам рэвалюцыйнай работы ў Гродна, падпольшчыкам-агітатарам.

Яркасць асобы Кастуся Каліноўскага не можа не прыцягваць да сябе дзеячоў самых розных відаў мастацтва. Але, як гэта і павінна быць, найбольшую ўвагу палымянаму публіцысту, паэту, народнаму герою Кастусю Каліноўскаму падаравала літаратура.

Ужо на пачатку дваццатых гадоў на беларускай сцэне была пастаўлена п'еса Е. Міровіча «Кастусь Каліноўскі», у 1928 годзе зняты аднайменны фільм; адразу пасля Вялікай Айчыннай вайны (у 1947 г.) у тэатры гучыць опера Д. Лукаса, лібрэта да якой належыць пяру М. Клімковіча. А паэма М. Танка «Кастусь Каліноўскі», а куляшоўскі «Хамуціус», вершы пра кіраўніка народнага паўстання шматлікіх аўтараў! Дадайце сюды аповесць А. Якімовіча, раман «Каласы пад сярпом тваім», аднайменную драму, некалькі вершаў У. Караткевіча, і перад вамі не ўзнікне пытання, ці шануе памяць беларусаў ганаровае імя свайго нацыянальнага героя. Добра будзе, калі з думкамі аб ім мы яшчэ зможам прайсці ў нашым горадзе па новай вуліцы, якая, хочацца верыць, набудзе яго імя. А пакуль, успамінаючы яго зорку на гістарычным небасхіле Радзімы, што гарыць ужо 150 гадоў, памаўчым...

Чамусьці сёння цішыня такая,
Што сесці хочацца
І патужыць...[1]

В. ШЫНКАРЭНКА,
асістэнт кафедры беларускай літаратуры.

[1] Караткевіч Ул. Матчына душа. — Мн., 1958, с. 59.

Спорт

ПАТРЭБНА НЕ ТОЛЬКІ МАЙСТЭРСТВА

У час зімовых студэнцкіх канікулаў пачаліся спаборніцтвы чарговай круглагадовай спартакіяды спартклубаў ВНУ рэспублікі. Першымі ўключыліся ў барацьбу майстры ракеткі і валейбалісты.

Ад выступлення каманд нашага універсітэта засталося двааякае пачуццё. З лепшага боку праявілі сябе тэнісісты. Яны выступілі ў поўную меру сваіх сіл і здолелі заняць шостае месца, якое можна расцэньваць як пэўны поспех.

А вось валейбалісты не апраўдалі надзей. Яны не ўвайшлі ў фінальную групу каманд, якія працягнуць барацьбу за медалі, а будуць асьпрэчваць месцы з 9 па 12. Сярод нашых валейбалістаў сапраўднае майстэрства і байцоўскі характар праявіў толькі чацвёртакурснік з факультэта фізвыхавання Ігар Разанцаў. А вось студэнт пятага курса з фізічнага факультэта Юрый Зотаў і першакурснік факультэта фізвыхавання Васіль Захарэвіч, на якіх рабілася асноўная стаўка, гулялі вяла, безыніцыятыўна і ў выніку каманда цярпела незапланаваныя паражэнні.

Г. ВАРАТНІЦКІ,
старшыня спартклуба ГДУ.

З НОВЫМ ЗВАННЕМ!

Ад спаборніцтваў да спаборніцтваў расце майстэрства Людмілы Пух, якая займаецца веславаннем на байдарках і каноэ. Асабліва памятным стаў для яе мінулы, юбілейны для нашай краіны год. Людміла выканала высокі нарматыў для атрымання запаветнага сярэбранага значка «Майстар спорту СССР» і стала першакурсніцай факультэта фізвыхавання нашага універсітэта. Таварышы па вучобе і спорту, трэнеры Л. Пух нядаўна цёпла павіншавалі здольную спартсменку з выпадку прысваення ёй Дзяржаўным Камітэтам па фізкультуры і спорту СССР ганаровага звання «Майстар спорту СССР».

ЗАПРАШАЕ ШКОЛА «КАМП'ЮТЭР»

Ужо год, як пры матэматычным факультэце нашага універсітэта працуе школа «Камп'ютэр». У яе мы набіраем вучняў дзевятых класаў. Першы выпуск адбудзецца сёлета. Па выніках пачатковага набору ў школу залічылі 45 школьнікаў. Гэта — вучні гарадскіх СШ №№ 27, 37, 43, 49, 14, 22, 33, 5, 19 і інш. З праграмай першага года навучання паспяхова справіліся і працягваюць заняткі 12 рабят. Лепшымі з іх з'яўляюцца Віталь Труцын, Сяргей Падалаў, Саша Кастуноў. Яны ўжо навучыліся працаваць на ЭВМ СМ-4, ведаюць мову праграміравання БЭЙСІК, самастойна складаюць даволі складаныя праграмы.

Заняткі ў школе «Камп'ютэр» дапамагаюць авалодаць асновамі інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі, павышаюць цікавасць да матэматыкі. У размове выкладчык асноў інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі СШ № 37 Ю. М. Кабзар (настаўнік Віталя Труцына) сказаў:

— Заняткі ў школе «Камп'ютэр» добра дапамагаюць у вывучэнні важнага прадмета. Наш вучань Віталь Труцын на раённай алімпіядзе па інфарматыцы заняў прызавое месца. Калі ўлічваць, што ў нашай школе няма ЭВМ, то сярод «безмашыннікаў» яго па праву можна назваць лепшым.

Матэматычны факультэт ГДУ ў другім квартале бягучага года набудзе персанальныя камп'ютэры «Рабатроны». Яны значна палепшаць нашу матэрыяльную базу.

Заняткі ў школе будуць садзейнічаць замацаванню і пашырэнню ведаў, уменняў і навыкаў, атрыманых школьнікамі пры вывучэнні курса «Асновы інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі». Вялікая ўвага ў працэсе вучобы будзе ўдзяляцца ўдасканальванню навыкаў работы з ЭВМ, умацаванню міжпрадметных сувязей, фарміраванню вопыту па рашэнню з дапамогай ЭВМ вучэбных і навуковых задач з розных галін народнай гаспадаркі.

Выпускнікам школы, якія паспяхова выканаюць праграму, выдаецца пасведчанне, якое будзе ўлічвацца як прафарыентацыйная падрыхтоўка пры паступленні ва універсітэт.

Школа пачынае работу з 22 лютага бягучага года. Працяглaсць навучання — 1,5 года.

Заняткі будуць праходзіць кожны тыдзень у аўдыторыях універсітэта (матэматычны факультэт.) Лекцыі будуць чытацца патоку навучэнцаў, практычныя заняткі — праводзіцца з групамі па 14 чалавек, лабараторныя — з падгрупамі па 7 чалавек. Камп'ютэрнай пісьменнасці навучэнцаў будуць вучыць выкладчыкі кафедры вылічальнай матэматыкі і праграміравання, а таксама спецыялісты вылічальнага цэнтра універсітэта.

Вучэбна-тэматычны план школы прадугледжвае чытанне лекцый, правядзенне практычных заняткаў, выкананне лабараторных работ па гісторыі развіцця вылічальнай тэхнікі, яе перспектывах, устройству і прынцыпах работы ЭВМ, па прыкладному і праграмнаму забеспячэнню ЭВМ, алгарытмах, алгарытмічнай мове, мове праграміравання БЭЙСІК, а таксама складанне навучаюча-кантралюючых праграм па матэматыцы, фізіцы, хіміі і інш.

У канцы кожнага семестра (а іх тры), навучэнцы будуць пісаць выпускныя работы, пасля заканчэння ўсёй вучобы— здаваць экзамен.

Заявы можна падаваць на кафедру вылічальнай матэматыкі і праграміравання ГДУ (корпус № 2, аўд. 3—10, вул. Кірава, 119).

Заняткі у школе «Камп'ютэр» пачнуцца у 16 гадзін 22 лютага у вучэбным корпусе № 2, аўд. 2—7а.

М. ЖАДАН,
кіраўнік школы «Камп'ютэр», кандыдат ф.-м. н., дацэнт.

ЧАКАЕМ У НАШАЙ КНІГАРНІ

Кнігарня «Думка» (вул. Савецкая, 12) — адна са старэйшых у Гомелі. Больш 10 гадоў яна з'яўляеца спецыялізаванай па распаўсюджванню грамадска-палітычнай літаратуры. У ёй найбольш шырока ў параўнанні з іншымі магазінамі горада прадстаўлена палітычная і сацыяльна-эканамічная літаратура. Тут можна набыць кнігі па наступных раздзелах літаратуры: марксізм-ленінізм, філасофскія навукі, сацыялогія, псіхалогія, атэізм, рэлігія, эканоміка, эканамічныя навукі, статыстыка, дэмаграфія, сучаснае палітычнае становішча дзяржаў, камуністычныя і рабочыя партыі, прафсаюзы, моладзь, арганізацыі моладзі, дзяржава і права, юрыдычныя навукі, ваенная навука, ваенная справа.

У нашу кнігарню паступаюць выданні, якія выпускаюцца Палітвыдатам, выдавецтвамі «Мысль», «Эканоміка» «Фінансы і статыстыка», «Юрыдычная літаратура», «Міжнародныя адносіны», «Навука», «Прагрэс», Маскоўскага і Ленінградскага універсітэтаў, Універсітэта дружбы народаў імя Патрыса Лумумбы, «Беларусь», «Университетское», «Наука и техника», «Вышэйшая школа» і інш.

Паслугамі нашага магазіна шырока карыстаюцца выкладчыкі, студэнты ВНУ, спецыялісты народнай гаспадаркі, інжынерна-тэхнічныя работнікі, вучоныя, рабочыя, слухачы і прапагандысты сістэмы палітычнай і эканамічнай адукацыі, партыйныя, савецкія, камсамольскія і прафсаюзныя работнікі.

Доступ да кніг — свабодны, кожны можа адшукаць сабе кнігу для розуму і сэрца, тую, якая дапаможа лепш працаваць і вучыцца, пашырыць гарызонты ведаў.

Калектыў магазіна — маладзёжны. Ён робіць усё для таго, каб наш пакупнік не ўходзіў з магазіна, не набыўшы кнігу.

І. ЧАРНЯЎСКАЯ,
загадчыца магазіна «Думка».

ПАВЕДАМЛЕННЕ

Гомельскі аблвыканком для работнікаў нашага універсітэта на другі квартал гэтага года выдзеліў 5 тысяч штук цэглы на новае будаўніцтва і капітальны рамонт. Жадаючыя набыць названы матэрыял могуць звярнуцца да прарэктара па АГР П. М. Навуменкі.

РЭКТАРАТ, ПРАФКОМ.

Чырвоны святлафор

КАБ НЕ БЫЛО БЯДЫ

За мінулы 1987 год на тэрыторыі вобласці адбылося 1167 дарожна-транспартных здарэнняў, у якіх 218 чалавек загінула і 1125 — атрымалі траўмы. 169 здарэнняў адбыліся па віне вадзіцеляў, якія знаходзіліся ў нецвярозым стане, з якіх 37 чалавек загінула і звыш 170 атрымалі раненні.

Усім добра вядома, што нават невялікая доза алкагольнага напітку (чарка гарэлкі, кружка піва) зніжае рэакцыю на 30 працэнтаў. А калі ўлічыць высокія хуткасці руху, то лёгка зразумець, што за гэтыя долі секунды, на якія падаўжаецца рэакцыя вадзіцеля, аўтамабіль праходзіць некалькі метраў, якія могуць стаць ракавымі. Замаруджванне рэакцыі назіраецца ў вадзіцеля і на наступны дзень пасля выпіўкі. Вывад тут адзін — п'янства за рулём — злачынства.

Асаблівую трывогу выклікаюць паводзіны пешаходаў. Як паказвае аналіз дарожна-транспартных здарэнняў, практычна кожнае трэцяе з іх адбываецца з-за грубых парушэнняў правілаў дарожнага руху з боку пешаходаў, а ў раённых цэнтрах і горадзе — кожнае другое. Летась па іх прычыне адбылося 326 дарожна-транспартных здарэнняў, у якіх 51 чалавек загінуў і 281 паранены. Асноўныя прычыны гэтай бяды — пераход вуліцы ва неўстаноўленым месцы, нечаканы выхад на праезную частку з-за стаячых транспартных сродкаў, пераход вуліц на забараняючы сігнал святлафора і ў непасрэднай блізкасці ад праходзячага транспарту.

Адміністрацыйную адказнасць у г. Гомелі за парушэнне ПДР панеслі звыш 20 тысяч пешаходаў.

Выклікае занепакоенасць і стан дзіцячага транспартнага траўматызму. 30 непаўналетніх пешаходаў загінула і 175 атрымалі траўмы.

Каб папярэдзіць дарожна-транспартныя здарэнні, патрабуецца абавязковае захаванне дарожнага руху і добры прыклад дарослых для маленькіх пешаходаў. Многае залежыць і ад вадзіцеляў. Перш чым пачынаць рух, ім трэба пераканацца, што паблізу няма дзяцей. Калі яны недалёка, трэба папярэдзіць іх, каб былі асцярожнымі. Пры праездзе міма школ, дзіцячых устаноў вадзіцель абавязаны знізіць скорасць.

Толькі агульнымі намаганнямі можна і патрэбна дабіцца бяспекі руху на дарогах.

А. РАГАЎЦОЎ,
ст. інструктар па агітацыі і прапагандзе ДАІ УУС.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 3-11, тэл. 57-16-52.

«Гомельскі універсітэт» — орган парткома, рэктората, профсоюзных комитетов, комитета ЛКСМБ Гомельского государственного университета. Гомельская фабрика «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1.

АЗ 02143 Аб'ём — 1 друк. арк. Тыраж 2000 экз. Заказ 46.